

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Borba koroških Slovencev za
osvoboditev Slovenske Koroške
je borba vsega slovenskega
ljudstva

Letnik III.

Celovec, v sredo 13. X. 1948

Štev. 73 (166)

PROČ ROKE OD NAŠE ZEMLJE

Novinarska dolžnost nam narekuje, da na kratko seznanimo slovensko ljudstvo na Koroškem s potekom proslavljanja Steinacherjeve in Maier-Kaibitscheve imperialistične zmage v nemški noči, ki ga je za letošnji 10. oktober organizirala socialistično-OeVP-jevska deželna vlada, da bi razpalila med avstrijskimi delovnimi množicami nacionalno nestrpnost do koroških Slovencev in razvnela sovražno razpoloženje do njihove matične države nove Jugoslavije. Ni treba posebej ugotavljati, da so slovenske množice s svojo 100%no odstot. najbolj prepričevalno dokazale, da z ogorčenjem zavračajo tako organizirano izzivanje. Provokatorskim organizatorjem je s pomočjo vsega oblastvenega aparata, potem šol ter potom komisarijsko postavljenih in od nikogar izvoljenih tako imenovanih županov uspelo na Slovenskem Koroškem mobilizirati za to izzivalno demonstracijo le klaverno majhne skupinice bivših nacistov, heimwehrovcev, BHS-ovskih novofašistov in Wurfkomandovcev. Sestav teh krdelic je najbolj zgovorno pričal, na koga se sedanji protiljudski oblastniki na Slovenskem Koroškem lahko še oslanjajo in opirajo.

Vsekakor pa je treba ugotoviti, kar smo že v naprej predvideli, da je protiljudskim hujšakem uspelo z zlorabnim razsipanjem ljudskega premoženja navoziti s posebnimi vlaki in z vsemi razpoložljivimi motornimi vozili v Celovec množice zaslepljenih Avstrijcev. Od najoddaljenejših dolinice pod Velikim Klekom preko zadnje gorske koče v Visokih Turah do sleherne vasice severno od Reichenfelsa se je pripeljala za tri šilinge ali pa tudi popolnoma zastoj v Celovec vse kar leze in gre. Takega živga »Dranga nach Süden« že nismo več imeli prilike opazovati do kaj let. Predzadnji menda tedaj, ko so iste množice viharno pozdravljale po celovških ulicah rajnega Führerja tisočletnega nemškega rajha in terjale »Ein Volk, ein Reich, ein Führer«, zadnjič pa takrat, ko so avstrijski »Gebirgsjägerregiment« v sklopu nemške »Wehrmacht« navalili preko »večne« meje na Karavankah na miroljubni slovenski narod in s tem najbolj očitno razkrinkali imperialistično in nacistično vsebino parole o »Kärnten frei und ungeteilt«, ki bi jo današnji oblastniki, ki so sokrivi na takem razvoju v pre-

teklosti, radi rehabilitirali, potvorili in ponovno zlorabili v svoje temne svrhe.

Gledalcu, ki je v nedeljo kritično opazoval izzivalni pohod proti jugu, ni moglo ostati prikrito, da so na čelu povorke skozi Celovec demonstrativno korakale oborožene kompanije policije, orožništva in drugih militarističnih formacij, sestavljenih večinoma iz bivših nacistov in Hitlerjevih soldatov. Tudi zborovanju v Herbertgarten-u so dajala vojaška komandna povelja značilni okvir, ki pove mnogo več, kakor pa vse zlagano besedičenje, s katerim sta se v svojih govorih gospoda Wedenig in Karisch krčevito trudila, da bi zamolčala zgodovino zadnjih šestih let, v katerih so koroški Slovenci skupno z vsemi jugoslovanskimi narodi postavili na laž vse tisto, s čimer poskušajo sovražniki slovenskega ljudstva na Koroškem danes ponovno utemeljevati svojo pravico do nadaljnega zatiranja koroških Slovencev, ki se brez oklevanja in brez strahu pred provokacijami največjega obsega vztrajno bore v okviru vsega naprednega tabora s Sovjetsko zvezo na čelu za svojo popolno in dejansko svobodo.

Prizor, ko so desetstisoči nemških Avstrijcev iz severnih delov Koroške v osrčju nekdanjega središča kulturne dejavnosti vsega slovenskega naroda na poziv svojih aranžerjev dvigali roke v znak, da vztrajajo na krivični imperialistični rešitvi vprašanja Slovenske Koroške — prizor sam je bil verna slika izza časov, ko se

je z dviganjem rok ob zvokih »Deutschland, Deutschland über alles« ter »Die Fahne hoch« izražala oholost Herrenvolka — je objektivnemu gledalcu povedal samo to, da široke množice Avstrijcev še vedno niso spoznale, da nimajo pravice odločati o zemlji, ki ni njihova.

Letošnji 10. oktober v Celovcu je znova pokazal, da bo trajalo še precej časa, preden bo tudi avstrijsko ljudstvo spoznalo, da je gospod Wedenig v veliki zmoti, ko trdi, da je reševanje koroškega vprašanja samo stvar Avstrijcev. Svobodoljubni narodi, med njimi tudi koroški Slovenci, so vsekakor uverjeni, da o svoji usodi odločajo sami. Slovensko ljudstvo na Koroškem pa se je že odločilo v krvavem plebiscitu oborožene narodno osvobodilne borbe za združitev s svojim matičnim narodom.

Naloga avstrijskega naprednega giba-

nja bi bila, da založi vse svoje sile v to, da iztrga avstrijske množice iz kvarnega vpliva ljudi, ki imajo življenjski interes na tem; da vzdržujejo v politično nerazgibanih in s škodljivimi nazori imperialistične in šovinistične preteklosti obremenjenih avstrijskih množicah preživeli in za delovno ljudstvo samo škodljivi duh nacionalizma, ki odreka drugim narod. pravico do svobodnega življenja. Če pa bodo odgovorni vodilni ljudje v avstrijskem naprednem gibanju na mesto tega nadaljevali z rušenjem osnov za sodelovanje med slovenskimi in avstrijskimi antifašisti in temeljevali za skupno borbo proti skupnemu sovražniku, ki je in ostane imperializem, njemu udinjajoča se domača in tuja reakcija ter na novo vstajajoči fašizem, bodo nosili velik del krivde na tem, če bo šel razvoj na Koroškem v pravo kot ga je kazal letošnji 10. oktober.

Stavka v Franciji se nadaljuje

V vseh rudarskih bazenih se nadaljuje splošna stavka, ki traja že teden dni. Po vsej državi se širi gibanje solidarnosti s stavkajočimi. Zveza sindikatov pariškega področja je pozvala prebivalstvo in demokratske organizacije, naj zbirajo obleko in življenjske potrebščine za stavkajoče. Zveza je prevzela v svojo oskrbo tisoč rudarskih otrok iz severne Francije. Akcija za gmotno podporo stavkajočim

se širi po vsej državi. V tej akciji sodelujejo poleg delavcev tudi kmetje, intelektualci, mali trgovci in obrtniki. Na drugi strani pa si vlada prizadeva, da bi z nedemokratskimi ukrepi stavko strla.

Demokratski tisk poudarja upravičenost rudarskih zahtev in obsoja vlado, ki pošilja policijske oddelke v rudarska središča ter uporablja stavkokaze iz vrst razdiralcev sindikalnega gibanja. Konfederacija rudarjev je v svojem dnevnem biltenu obsodila vladno kampanjo zaostrovanja spopadov ter razbijaško stališče vodstva krščanskih sindikatov. »Voix Ouvrière« z zadovoljstvom ugotavlja, da so stavkajoči na vsa ta prizadevanja odgovorili s še večjo strnitvijo svojih vrst.

Hkrati pa se širi val protestnih stavk po vsej državi. Osebe celotnega trgovskega ladjedevja vseh francoskih pristanišč je stopilo v 24urno protestno stavko. V Marseillu nobena trgovska ladja ni mogla zapustiti pristanišča. V kovinskem bazenu Longvije se nadaljuje splošna stavka kovinarjev. Stavka je izbruhnila v tekstilnih tovarnah v Troyvesu. Stavka pariških šoferjev traja že več dni in se je razširila tudi na druga mesta. Prav tako se nadaljuje stavka pristaniških delavcev. Med železničarji je vedno hujše nezadovoljstvo; velikanski del železniškega osebja se je že izjavil za stavko.

Spopadi med stavkajočimi in policijo

Po poročilih je prišlo v Merlebachu cete do težjih incidentov. Po zborovanju, ki ga je organizirala francoska splošna zveza dela, so se zborovalci napotili proti nekemu rovu rudnika. Pri tem pa jim je policija zastavila pot ter pričela uporabljati solzilne pline. V spopadu je bil ubit eden izmed delavcev, ki je baje jugoslovanski izseljenec, štirje pa so bili težko ranjeni. Policija je aretirala osem oseb.

V Michevillu pa so tri čete ORS (to so »republikanske varnostne čete«), kar je okrog 300 mož, s pomočjo 200 vojakov naskočile dne 8. oktobra t. l. tamkajšnje tovarne, ki jih je imelo zasedene stavkajoče delavstvo. Čete so uporabljale solzilne pline. Takoj po napadu je začela tuliti sirena, nakar so prihiteli ostali delavci, ki tudi stavkajo, ter pričeli bitko z oboroženimi četami. Proti njihovim solzilnim bombam so delavci uporabili požarne brizgalne. Delavci so vladne organe premagali in tovarno spet zasedli. Pri tem je bilo ranjenih okoli 10 oseb.

SZ bo tudi v bodoče podpirala naše zahteve

V zadnjem času je prinašal zapadni tisk, med njimi londonski »Daily Telegraph«, poročila, češ »da je Sovjetska zveza predlagala avstrijski vladi, da bi ponovno pričeli s pogajanjmi o avstrijski državni pogodbi, pri tem pa dala razumeti, da ne bo več podpirala jugoslovanskih zahtev po delih južne Koroške.

Te vesti je takoj povzel ves reakcionarni avstrijski tisk, ki je s temi neuradnimi poročili očitno hotel prepričati koroške Slovence in vso svetovno javnost, da se je Sovjetska zveza odpovedala svojim načelom, revidirala svojo zunanjo politiko dosledne borbe za pravice in svobodo malih in zatiranih narodov in zato tudi ne bo več podpirala pravičnih zahtev koroških Slovencev po združitvi z matičnim narodom. To »novo« stališče Sovjetske zveze da je povzročil spor med Informacijskim birojem osmih Komunističnih partij in Komunistično partijo Jugoslavije.

Koroški Slovenci smo bili vedno trdno prepričani in smo tudi danes, da Sovjetska zveza ne bo nikdar revidirala svoje-

ga stališča in da bo vedno ostala zvesta svoji politiki. Nikdar nismo dvomili, da Sovjetska zveza zaradi zgolj partijskega spora med Informacijskim birojem in Komunistično partijo Jugoslavije ne bi več podpirala naših in jugoslovanskih pravičnih zahtev. In če nismo dvomili v Sovjetsko zvezo, smo imeli prav!

Telegrafska agencija Sovjetske zveze (TASS) je dne 11. oktobra t. l. demantirala vest, ki jo je prinesel londonski list »Daily Telegraph« in pravi, da je to poročilo londonskega lista gola laž.

Mogočna Sovjetska zveza, ki stoji na čelu protimperialističnega tabora in vodi vse svobodoljubne sile sveta v borbi proti imperialističnim zasluževalcem, bo ostala zvesta svoji tradiciji. Odstop od podpiranja naših pravičnih zahtev bi pomenil odstop od načela podpiranja vseh zaslužjenih narodov in zato nikakor ne nasedajmo lažnim vestem naših sovražnikov, ki bi nas s takimi lažmi radi odvrgli od naše pravične borbe za priključitev k matični zemlji Ljudski republiki Sloveniji v novi Titovi Jugoslaviji.

Zap. Nemčijo hočejo spremeniti v vojno oporišče

Berlin, (TASS). »Berliner Zeitung« piše, da se ZDA vedno bolj resno bavijo z vprašanjem izkoriščanja človeških rezerv in industrijske zmogljivosti Zapadne Nemčije v vojaške namene. Danes niti več ne prikrivajo, da bodo sprejeti prebivalci separatne nemške države v vojaško službo za »zapadni« in »atlantski blok«, da bo spet pričela obratovati zapadna nemška oboroževalna industrija. List trdi, da so ameriški kapitalisti z generali nacistične vojske že izdelali načrt za obnovo oboroženih sil Nemčije.

»Der Ruf«, ki izhaja z ameriškim dovoljenjem v Monakovem, piše čisto jasno, da ni mogoče obnove Zapadne Evrope ločiti od nemškega vprašanja niti od oborožitve

Nemčije. Američani nimajo namena vlagati kapitala v deželo, ki ni last nikogar. Ameriški kapital zahteva trdno operativno podlago, ki mora biti zanesljiva tudi v vojaškem pogledu.

List omenja izjavo generala Claya o začasnih ustavitvi demontiranja 300 podjetij iz angleške in francoske cone, ki so prej izdelovale orožje, kakor tudi vrsto drugih dejstev, ki pričajo, da hočejo zapadne države spremeniti Zapadno Nemčijo v vojaško oporišče. List zaključuje: »Vse to so alarmni signali, ki pred vsem svetom odkrivajo hujšake nove vojne in opozarjajo nemško ljudstvo na velikansko nevarnost, ki mu preti od tujih imperialistov.«

Novi zakon v CSR - izraz moči ljudske demokracije

Češkoslovaška ljudska skupščina je imela plenarno zasedanje, na katerem je razpravljala o načrtih zakonov za obrambo republike in o reformi državnih sodišč. Oba načrta sta bila soglasno odobrena. Pred glasovanjem je pravosodni minister Čepička v govoru izjavil: »Nov zakon predstavlja izraz moči ljudske demokracije tako kakor je bilo pri zakonu o amnestiji. Odobrili ga bomo takoj, da ne bomo izgubljali niti trenutka pri našem delu za obnovo naše države.«

Podpisi za vojnega zločinca

»Primorski dnevnik« piše, da so fašisti organizirali pred razpravo proti vojnemu zločincu Grazianiju, ki je bil zadnji Mussolinijev vojni minister, po vsej Italiji kampanjo za zbiranje podpisov, da bi ga sodišče oprostilo. Zbiranje podpisov je organiziralo fašistično »italijansko socialno gibanje«. List nadalje pripominja, da ni dvoma, da bo Graziani v današnji Italiji oproščen.

V prazno streljate, gospod landesrat!

Ponoven odgovor dr. Karischu

Šele pred kratkim sem izvedel, da je članek o slovanskih apostolih Cirilu in Metodu v Vestniku padel v veliko nemilost pri g. landesratu dr. Karischu. Ne poznam tega gospoda in prav tako mi ni znano, kje je ta gospod bil takrat, ko je bil ta članek prvokrat napisan. Napisan je namreč bil že takrat, ko se je ves svobodoljubni in resnično demokratični svet bori z orožjem v rokah proti nemškemu fašizmu, takrat torej, ko je šlo zato, ali ostane ali premine vse, kar je lepega, svetega in poštenega pod soncem. Če bi bil g. dr. Karisch takrat aktivni bорец proti nečloveškemu in barbarskemu nemškemu nacionalnemu socializmu, če bi kot aktivni bорец stal ramo ob rami s slovenskimi in avstrijskimi partizani, ki so enako umirali in se borili za slovensko in avstrijsko Koroško, bi mu bil verjetno članek, napisan že julija 1944. znan in bi ga gotovo sprejel tako brez pridržka, kot so ga sprejeli slov. in avstrijski partizani.

Ni mi torej znano, kako je bil g. dr. Karisch v najstrašnejših vojnih letih, kar jih pozna človeška zgodovina, razporejen do nemškega nacifazizma. Mislil, da mu prav gotovo ne bom delal krivice, če rečem, da mu ni mogel biti tako nespravljivo nasproten kot so mu to bili slovenski, jugoslovanski in avstrijski partizani. Drugače si namreč ne morem razlagati vpoštevajoč obče priznani in v Evropi veljavni logiko — zakaj je gospoda landesrata tako strašno zbolel in zbolel moj stavek: »... če popade nemški pes, ne izpusti tako dolgo, dokler ga ne pobiješ.«

Gospod landesrat ob teh povsem resničnih in še vedno veljavnih besedah ne pove razločno in jasno — kot se to vsakemu resnično poštenemu človeku spodobi — da je namreč njega samega in še določeni krog enako kot dr. Karisch mislečih ljudi zadel ta stavek nad vse v živo. Točno po znanem pregovoru: če stopiš psu na rep, zacvili. Taktika in strategija gospoda landesrata je drugačna: svetohlinsko zavije oči, pogleda proti nebu, se ozre kot nadlegovana stara devica okrog sebe in zavrešči na ves glas, da je ta stavek gnusen in nesramen napad na koroško čast (podčrtal jaz), nato grozi z žandarji, državnim tožilstvom in vrag si ga vеди s kom se vse. Pa ne samo to. Gospod landesrat in tisti, ki so mu še prilili olja na ogenj njegove iniciative — dolgo časa se je namreč kuhalo to skrupulacijo — so se čutili tako silno prizadeti, da so pozabili celo na najbolj preprosto oliko in me po ustih g. landesrata ozmerjali z zamorcem, neciviliziranim in nekulturnim Evropejcem.

Toda, gospod landesrat, stari slovenski pregovor pravi, da ima šiba dva konca. Zato, gospod landesrat, vas bo palica, urezana zame, udarila nazaj. In to udarila tako kot edino zaslužite in če vas bo zbolelo, vaša stvar! Pred vsem resnično kulturnim in znanstvenim svetom vas javno vprašam: ali poznate vsaj toliko zgodovine kot jo poznajo otroci vseh kulturnih dežel že v ljudski šoli? Ali poznate torej vsaj toliko zgodovine, da bi razumeli in doumeli vso neizpodbitno resničnost omenjenega »prokletega« stavka? Vsaj toliko, kar ve vsak otrok že v ljudski šoli, da je zgodovinsko dokazana nemška napadalnost (torej ne nemški ali avstrijski narod, pošteno in delovno ljudstvo) pokazala v vseh dobah ves svoj bes in ihto prav nad Slovani in to odkar so se ti pokazali na pozornici evropskih narodov? Gospod landesrat, močno se bojim, da je vaše znanje zgodovine manjše kot znanje otrok, če pa je večje, čemu se potem podajate na opolzko pot podtikanja in nesramnih laži?

V omenjenem »prokletem« stavku nikakor ne napadam poštenega in delovnega avstrijskega ali nemškega naroda, pač pa — kar je brez dvoma razvidno vsakemu normalnemu in zdravemu človeku — nemško agresivnost od frankovskih vladarjev, od Karla Velikega in njegovih križarskih pohodov do nemškega nacionalnega socializma, do motoriziranega Atila Adolfa Hitlerja in — oprostite mi gospod landesrat in vaš krog — do vaše lastne krilatice o »nedeljivi Koroški«. Ta vaša fraza ni namreč v danih okoliščinah in razmerah nič manj napadalna in fašistična z ozirom na absolutno pravico pripojitve Slovenske Koroške k Jugoslaviji kot nekdanja nemška fašistična blazna in megalomanska ideja o svetovni nadvladi »višje« rase nad nižjimi, predvsem nad Slovani. Tako je, gospod landesrat, in nič drugače. In nemško agre-

sivnost napadam, tudi vašo, pa ali vam je to všeč ali ne! Prepričan sem, da vam to nikakor ne bo všeč in da se boste spet — vpoštevajoč vašo strategijo in taktiko — hinavsko in kot stara devica, zasačena pri grehu, skušali zagovarjati. Toda zapomnite si samo eno! Nisem namreč edini civilizirani zamorec, ki to delam. Proti fašistični agresiji, tudi proti vaši, ki se zaenkrat še skriva pod navno frazo o »nedeljivi Koroški«, bje danes borbo ves resnično kulturni svet. Milijoni in milijoni ljudskih množic vsega sveta s Sovjetsko zvezo na čelu tvorijo strašansko in neuničljivo fronto proti kakršnemu koli fašizmu, fronto miru, fronto nenehnega in uspešnega dela za boljši in srečnejši svet! Štejte in preštejte te množice, gospod landesrat, in videli boste, da je vaše vrabčje čivkanje o »nedeljivi Koroški« poleg vsega drugega še strašno smešno in navno. Le kdo more zadržati strnjeno in neodnehljivo voljo vseh svetovnih ljudskih množic, da se vendar že enkrat na svetu uredi srečno življenje, temelječe na družinski in bratovski ljubezni med vsemi narodi in rasami sveta? Vi, gospod landesrat in vaš krog prav gotovo da ne! Imeli boste sicer s svojo propagando, ki je fašistična, trenutne uspehe, tudi žongler jih ima, dokler ne odkrijemo njegovih trikov. A ko bo slovensko in avstrijsko delovno ljudstvo na Koroškem spoznalo vaše sleparije kaj bo potem? Ne bi bil rad takrat na vašem mestu. Za »nedeljivo Koroško« pride nujno nasilna germanizacija slovenskega življa in s to ponovna in neodnehljiva borba slovenskega naroda za svoje elementarne pravice. In v tej borbi bodo slovenski narod podpirale poštene avstrijske ljudske množice, na to nikdar ne pozabite, gospod landesrat! In, ali bo potem mir in red v

vaši »nedeljivi Koroški«? Vem, imate odgovor, ki se glasi: bajonet in revolver! Toda gospod landesrat, bajonet se zlomi, revolver odneha ob strnjeni in neodnehljivi volji poštenega slovenskega in avstrijskega delovnega ljudstva na Koroškem. Le delovno ljudstvo je večno in neuničljivo in ne vaši bajoneti in revolverji in seveda tudi ne vi, gospod landesrat!

Gospod landesrat, prav nič me ni sram, če torej ne stojim na tako visoki »kulturni« stopnji kot stojite vi. Kultura in znanost, h kateri s ponosom pripadam, obsoja in je obsojala, se bori in se bo borila proti vsaki fašistični agresivnosti, tudi proti vaši »nedeljivi Koroški«. Kultura in znanost, h kateri pripadam, uči resnico, uči bratovsko ljubezen med vsemi narodi in ljudstvi sveta, moja kultura in znanost vidi v »divjem« zamorcu človeka z dušo in telesom, v vsakem fašistu pa, pa naj bo Slovenec ali Nemec, Roman ali Amerikanec ali Kitajec — zver! In to zver je treba iztrebiti z obličja zemlje!

Vi, gospod landesrat, verjetno niste videli na lastne oči, kaj vse je počela na Koroškem in na prelepi slovenski zemlji in drugod po svetu nemška fašistična zver. Počenjala je grozodejstva, za katera nima niti slovenski niti nemški jezik dovolj točnih izrazov. Če ste g. landesrat, vse to videli ali morda celo sami doživeli, čemu se potem trudite, da bi ponovno zavladal nemški agresor na Koroškem? Čemu kličete in vabite steklenega psa, ki je zaenkrat vsaj kolikor toliko še privezan in se sam ne more odtrgati? Gospod landesrat, logika moje kulture je tukaj pri kraju in pomagajte mi, prosim razvozlati to zagnetko. Nov doprinos k znanosti bo, nov doprinos poznavanja fašizma!

V prazno streljate, gospod landesrat, pa

čprav ste pred kratkim ministrirali samemu škofu, ki je bral mašo, ko ste odvarjali neke strelske svečanosti. V prazno streljate, ko grozite Vestniku z žandarji in tako dalje. Ali moj članek napada, kar je lepega, poštenega in svetega na slovenskem in nemškem Koroškem? Povedal in pokazal sem samo na velikansko nevarnost, ki na Koroškem še obstoja, na steklega psa in gorje ti, prelepa, dobra in poštena slovenska in avstrijska Koroška, če se strga z verige! Po moji kulturi, po kulturi »divjega zamorca« je lepo, sveto in pošteno to, kar nikakor in pod nobenim pogojem ne ovira delovnega človeka. Lepo in sveto je vse tisto, kar se še nedolžno smehlja v zibel in steguje svoje nedolžne ročice. In, gospod landesrat, nešteto teh nedolžnih bitij, tako slovenskih kot avstrijskih, je uničil stekli in besni nemški fašistični pes! Ali naj se ta spet vrne, gospod landesrat? Lepo in sveto je za nas vse tisto, kar z velikim zaupanjem v svojo lastno moč in silo, z vero v dobroto sočloveka, z neuničljivo in nikdar ljubosumno ljubeznijo in samopremagovanjem hoče in mora živeti. Lepo in sveto je za nas vse tisto, kar pravilno vodi svoje ljudstvo, kar jim kaže pot naprej in ne nazaj v mračnino srednjega veka ali k grozodejstvom fašističnih zločinov. Zelo, zelo se bojim, gospod landesrat, da če imate kakršen koli delež pri vodstvu slovenskega in avstrijskega Korošca, da vodite slabo, da vodite nazaj in ne naprej!

Gospod landesrat dr. Karisch! Vaše pisanje odločno odklanjam in to v imenu svobodne in svobodoljubne znanosti, kulture in človečanstva! Odklanjam ga kot nekulturno, barbarsko in fašistično pobarvano! Odklanjam vaše besede o »nedeljivi Koroški«!

Večje pozornosti vaše hinavsko in lažljivo, fašistično pobarvano zavijanje ne zasluži.

Dr. phil. Metod Mikuš
univerzitetni profesor
Ljubljana.

Slovenci tostran in onstran Karavank so tesno povezani v skupni borbi za združitev

Slovenski narod ni nikoli priznal krivicnega plebiscita

Izvršni odbor Osvobodilne fronte Slovenije je izdal ob obletnici 10. oktobra proglas vsem organizacijam Osvobodilne fronte, v katerem med drugim pravi:

Bliža se obletnica 10. oktobra 1920. leta — dneva, ko so imperialistične sile s tako imenovanim »koroškim plebiscitom« odobrile stoletno nasilje nemškega šovinizma nad koroškimi Slovenci. Slovenski narod ni nikoli priznal tega nasilnega imperialističnega načina »reševanja« nacionalnega vprašanja. Nadaljeval je odločno borbo za svojo osvoboditev, za združitev vseh Slovencev v skupni državi. Koroški Slovenci so v narodno-osvobodilni borbi v krvavem plebiscitu s puško v roki pokazali vsemu svetu, da hočejo živeti svobodni, da ne bodo popustili, dokler ne postane Slovenska Koroška del svobodne Slovenije v FLRJ.

Borba koroških Slovencev za osvoboditev Slovenske Koroške je borba vsega slovenskega ljudstva. Zato bo v okviru Ljudske prosvete organiziranih v teh dneh po vsej Sloveniji mnogo predavanj, ak-

demij in nastopov, na katerih bo prišla do izraza borbena povezanost svobodnega slovenskega ljudstva v FLRJ s koroškimi Slovenci. Dolžnost vseh okrajnih, mestnih, krajevnih in vaških odborov OF je, da s

pomočjo Ljudske prosvete ukrenejo vse, da bodo ob obletnici 10. oktobra priredile globoko manifestacijo nezlomljive enotnosti Slovencev tostran in onstran Karavank.

Vere v svetlejšo bodočnost ne bodo omajale nacistične parole 10. oktobra

»Slovenski poročevalec« piše:

Ljudske demokracije s Sovjetsko zvezo na čelu so v duhu naukov Lenina dosledno podpirale in podpirajo tudi danes borbo koroških Slovencev za osvoboditev in priključitev k FLR Jugoslaviji. To koroškim Slovincem ni dajalo samo velike moralne opore, ampak jih je tudi potrjevalo v prepričanju, da je njihov boj važen doprinos v borbi proti mednarodni reakciji.

Koroški Slovenci dobro čutijo, da razvoja v zgodovini ni mogoče zaustaviti z nasiljem. Preživeli so divjanje nacizma in doživeli njegov polom. V narodno osvobo-

dilnem boju so kovali svojo samozavest in Osvobodilna fronta jim je vrnila zaupanje v lastne sile. Zavedajo se, da se odpira pred njimi perspektiva svetlejšje bodočnosti. In te vere ne bodo omajale nobene parole nacističnih naslednikov in imperialističnih hlapcev v duhu 10. oktobra.

proizvodne možnosti, v kolikor gre za vojni material v ZDA in sicer »za pobijanje komunizma v zapadni Evropi«. Gurney je zahteval, naj ZDA dobavljajo generalu Francu vojno opremo in vključijo Španijo v Marshallov plan. Nadalje je pozval, naj ZDA dajo prednost oborožitvi v zapadni Evropi.

Tudi pomočnik zunanjega ministrstva Robert Lovett je v svoji izjavi za tisk govoril o Španiji. Dejal je, da zunanje ministrstvo nima nikakih natančnih informacij glede razgovorov, ki naj bi po vestih ameriškega tiska bili v Parizu in katerih predmet bi bil morebitna sprememba odnosov ZDA napram Španiji. Upal se je celo trditi, da se politika ZDA napram Francu še naprej oslanja na resolucijo Generalne skupščine iz leta 1946, po kateri je večina držav članic OZN odpoklicala iz Madrida šefe diplomatskih misij. Glede na udeležbo Španije pri Marshallovem planu pa je Lovett dejal, da gre za problem, o katerem morajo odločiti evropske države.

Kot javlja dopisnik »New York Timesa« je senator Gurney na neki važni konferenci s člani Trumanove vlade razvil načrt za vojaško zavezništvo med ZDA ter drugimi »antikomunističnimi državami«, med njimi tudi s Francovo Španijo. Londonski »Daily Mail« piše v svojem članku, da je sicer »Francov režim liberalnim ljudem odvraten« vendar se pozneje ogreva za sprejem »španskega ljudstva« v zapadni blok.

Zahteve koroških Slovencev so zahteve vseh jugoslovanskih narodov

»Ljudska pravica« poudarja:

V zvezi z mirovno pogodbo z Avstrijo jugoslovanski narodi preko svojih predstavnikov odločno izražajo zahteve po pravični rešitvi vprašanja Slovenske Koroške. Te pravične zahteve je podprla tudi Sovjetska zveza; njeni predstavniki so na mednarodnih konferencah že večkrat potrdili, da je naša zahteva po priključitvi Slovenske Koroške upravičena.

Zapadni blok snubi fašistično Španijo

Bivši predsednik Demokratične stranke ZDA Farley, ki se mudi v Madridu, je imel razgovore z različnimi političnimi predstavniki ter s prosvetnim in trgovskim ministrom. Baje ga bo sprejel tudi Franco. Farley je leta 1946. sprejmljal ameriškega kardinala Spellmana na njegovem potovanju po Evropi, sedaj bo pa imel razgovor tudi s papeškim nuncijem.

Ko se je James Farley vračal iz Madrida, se je grede ustavil v Lisboni, kjer je izjavil, da je Pirenejski polotok silno važna točka v diplomatskem načrtu za za-

padno unijo. V Lisboni bo Farley ostal 3 dni ter stopil v stik s predsednikom portugalske vlade Salazarjem.

Pred tednom dni je Franco sprejel ameriško vojaško in mornariško delegacijo, ki jo je vodil senator Gurney, predsednik senatne komisije za ameriške oborožene sile. Delegacija je imela s Francom daljši razgovor, nato pa je bila na obisku še pri vojnem ministru. Pozneje je delegacija odpotovala v Lisbono.

Po svojem povratku iz Madrida je senator Chan Gurney pozval k povišanju

Po naši zemlji

Slovensko ljudstvo ne dopusti več, da bi ga izrabljali v svoje temne namene

Z velikim ogorčenjem je sprejelo naše ljudstvo širno Slovensko Koroško vest, da je škofijski ordinariat v Celovcu odredil celournno zvonjenje v vseh cerkvah v čast 10. oktobra. S tem zvonjenjem naj bi katoličani pokazali svojo zvestobo Avstriji, kakor je bilo povedano v odredbi škofijskega ordinariata. Škofijskemu ordinariatu še ni zadostovalo, da je na ta način izrabljal cerkvene ustanove v politične namene, šel je celo tako daleč, da je zahteval zvonjenje tudi v slovenskih farah, zvonjenje zvonov, ki jih je kupilo naše slovensko ljudstvo. Kakor je bilo pričakovati, se je prebivalstvo slovenskih far odločno uprlo tej nezaslišani odredbi in je v številnih farah preprečilo zvonjenje. Kako je naše ljudstvo sprejelo odredbo škofijskega ordinariata, je izraženo v številnih protestnih pismih, ki so jih poslali farani vseh slovenskih far škofijskemu ordinariatu v Celovec.

Slovensko prebivalstvo škofijske fare je pisalo škofijskemu ordinariatu med drugim, da se slovensko ljudstvo ne čudi več, če sodeluje ali, kot je bil primer lansko leto, da nastopa kot organizator praznovanja 10. oktobra, ki ga je Steinacher imenoval »Zmago v nemški noči«, tudi naš vrhovni dušni pastir. Ogorčeni pa smo nad tem, da je dal škofijski ordinariat povedati slovenskim duhovnikom, da praznujejo v slovenskih cerkvah z zvonovi kupljenimi s slovenskim denarjem velenemški praznik, 10. oktober. Nadalje pravijo farani iz Škofije v svojem pismu: Verno slovensko ljudstvo, g. škof, se je pustilo dolgo blatiti, a s tem ukazom ne blatite samo naše ljudstvo, s tem ukazom blatite tudi naše ljudske duhovnike. Blatite našega Einspielerja in našega Poljanca, blatite vse tiste, ki so kot poštenjaki stali leta 1920 na strani svojega ljudstva, blatite vse tiste, ki so trpeli in umirali za svoje ljudstvo od 1938 do 1945.

Nas ne moti več, če Vi, g. škof, z Vašimi dejanji zasramujete in pljuvate na naše verno ljudstvo. A pred takšnim terorjem in zasramovanjem kot ga pomeni zadnji Vaš ukaz slovenskim duhovnikom, bo znalo naše ljudstvo braniti svoje duhovnike. Vedite, da stoji slovensko prebivalstvo škofijske župnije za svojim duhovnikom.

Tudi prebivalstvo šentjakobske fare je poslalo pismo škofijskemu ordinariatu, v

katerem ostro protestira proti izzivalni in nezaslišani zahtevi po zvonjenju. Ta Vaš zadnji odlok, pravijo v pismu, je nam ponoven dokaz, da se strinjate tudi Vi s pangermanistično politiko današnjega deželnega vodstva. Vsa Vaša dejanja od leta 1945 naprej nam jasno dokazujejo, da ste sovražno razpoloženi napram koroškemu Slovincem. Še ni tako dolgo, ko ste se v Borovljah uvrstili med naslednike Rainerja in Kaibitscha, ko ste na tako imenovanem »1. koroškem deželnem lovskem streljanju« brali slovesno pontifikalno mašo. Predobro nam je še v spominu Vaša prepoved maše - zadušnice v spomin žrtvam fašističnega nasilja dne 15. aprila 1946. Pozabili tudi ne bomo Vaše zahteve po odstranitvi napisu na spomeniku padlim partizanom v St. Rupertu pri Velikovcu. Danes pa se že spet pridružujete največjim nasprotnikom koroških Slovincem in hočete cerkvene ustanove zlorabljati v politične namene. Zato najodločneje zahtevamo preklic Vašega odloka.

V pismu iz Sel pravijo slovenski farani: Slovensko prebivalstvo občine Sele ostro protestira proti razglašeni odredbi, ker smatra to za največjo krivico in napad škofijskega ordinariata na slovensko ljudstvo na Koroškem. Vedno smo mislili, da so cerkvene oblasti nepolitične in da je katoliški cerkvi vsak narod enakopraven. To ravnanje škofijskega ordinariata pa nam dokazuje, da smo koroški Slovenci za ordinariat manj vredni, kot pa Avstrijci. Mi se ne bomo več prepirali, neštetokrat smo že opozorili na sadove take hinavske borbe proti našemu ljudstvu. Danes ne opozarjamo več, danes samo še zahtevamo od Vas, da prekličete odredbo, ki je izrazil napad na verne Slovence, sicer ne bodo več odpirale slovenske roke vrat naših farnih cerkva.

Slovenski farani iz Kaple ob Dravi pišejo v svojem pismu: Zvonovi so last naše cerkve in ne škofijstva, ker smo jih kupili mi z našimi žulji, ne pa škof. Nikakor ne bomo dopustili, da bi naše zvonove izrabljali v posvetne namene, za propagando proti našemu ljudstvu. Če pa hočete pri tem uporabiti silo, je to samo dokaz, da vam je več za politiko kakor pa za vero.

Iz Dobrle vesi so pisali škofijskemu ordinariatu med drugim: Za »mir, svobodo in pravico« je v lepozvenečih besedah

rečeno, da se bodo oglasili naši zvonovi. Ali si more kdo predstavljati še večje nesramnosti? Ali se ne bodo vse te proslave vršile v znak lažnjive »zmage« enega naroda nad drugim in ali ni ob takih priložnostih ozračje polno hujskanja in sovražstva? In to naj bi bil pravi trenutek za zvonjenje! Vprašamo Vas mi koroški Slovenci: S kakšno pravico hočete uporabiti naše zvonove za politične proslave? Zapomnite si, da slovensko ljudstvo na Koroškem ni zbiralo svojih težko pridobljenih grošev in si kupilo zvonove za to, da bi se z njimi zvonilo v poveljevanje največjega sovražstva med dvema narodoma. Slovensko koroško ljudstvo odločno zahteva od ordinariata, da končno enkrat preneha s protislovensko politiko, da pusti zvonove zvoniti samo v namene, v katere so bili kupljeni, in da preneha tudi s političnimi mašami.

Iz vseh slovenskih far je poslalo prebivalstvo podobna pisma škofijskemu ordinariatu, v vsakem pismu izražajo slovenski farani svoje ogorčenje nad nezaslišano zahtevo škofijskega ordinariata in odločno zahtevajo preklic odredbe. Faranom so se pridružili tudi naši ljudski duhovniki, ki so odklonili zahtevo škofijskega ordinariata ter v svojih farah prepovedali zvonjenje. Neki župnik iz slovenske fare je pisal o tem: Za našo faro je ta ukaz seveda brezpredmeten. Tukaj sem trenutno jaz škof... O uporabi zvonov odločam jaz po posvetovanju z župnijskimi svetovalci kot zastopniki faranov. Cerkevni zvonovi niso zato tukaj, da bi z njimi žalili naša čustva. V ta namen ne morem, ne smem in tudi nečem dopustiti, da bi zvonili.

Po večini slovenskih far je naše ljudstvo preprečilo zvonjenje in s tem pokazalo, da se ne pusti zasramovati tudi ne s strani škofijskega ordinariata. V nekaterih farah, kakor na primer v Kapli ob Dravi, pa so posamezni razgrajči razbili cerkvena vrata in vdrli v cerkev, kjer so potem zvonili. Tako vidimo, kako daleč pripelje ščuvanje in hujskanje, kateremu se je pridružil celo škofijski ordinariat. Toda naše verno ljudstvo je zadnjo nedeljo nevdoumno dokazalo, da ne dopusti več, da bi ga izrabljali v svoje temne namene, odgovorilo je škofijskemu ordinariatu, da bo vedno in povsod znalo braniti svoje pravice.

graščakov, grofov in knezov Thurna, Rosenberga, Leitgeba, Lichtensteina itd. V njih je bilo za čuvanje divjačine nastavljenih mnogo poklicnih lovcev. Po večini so bili v službi gestapa. Po njihovi zaslugi je padlo veliko številno borcev in pristašev osvobodilnega gibanja. Veliko izgub so ti lovci povzročili s tem, da so odkrili nešteto bunkerjev in kurirskih postaj ter organizirali s pomočjo policije, orožništva in drugih uničujoče napade na partizane.

Za ilustracijo naj navedemo nekaj primerov. Februarja 1944 je bil napaden bunker »Neža« v Beli, kjer je šest ljudi bilo ujetih, dva pa ubita. Junija 1944 so obkolili bunker pod Ojstro, kjer je en partizan padel, drugi je bil ujet. Novembra 1944 je bil izdan center velikovškega okrožja pod Ojstro. Nemci so ga obkolili in uničili. Padli so trije aktivisti, dva sta bila ranjena in trije ujeti. Bunker istega foruma je bil drugič izdan pri Štoku v Obirju januarja 1945. Pozimi 1944/45 je neki lovec izdal v Rožu center političnih delavcev za Beljak. Bunker je bil nad St. Jakobom. Ponoči so ga obkolili »landvahovci« in nemška policija, ob svitu 12. februarja 1945 pa so napadli. Ubilih je bilo 9 aktivistov. Med njimi sta bili »Andreja«, žena dr. Janeza Kmeta, in Franja Makl — Breda, ki sta delali v organizaciji za žene.

Svoj delež pri zaviranju narodno osvobodilnega gibanja na Koroškem je imela tudi nemška propaganda. Gestapovci in nemški propagandisti so radi uporabljali metode, ki so jih uporabljali tudi drugod po Sloveniji.

(Dalje.)

KAJ ŠE DOBIMO

Na odrezke živilskih nakaznic 46. dodelitvene periode dobimo naslednja živila:

kruh

400 g kruha dobimo na odrezke 3 E, 3 Jgd, 3 K, 3 Klk, 103 E, 103 Jgd, 103 K, 103 Klk, 203 E, 203 Jgd, 203 K, 203 Klk, 303 E, 303 Jgd, 303 K, 303 Klk, 603 A, 612 A, 615 A, 624 A;

500 g kruha dobimo na odrezke 1 Klst, 101 Klst, 201 Klst, 301 Klst;

1000 g kruha dobimo na odrezke 1 E, 2 E, 1 Jgd, 2 Jgd, 1 K, 2 K, 1 Klk, 2 Klk, 101 E, 102 E, 101 Jgd, 102 Jgd, 101 K, 102 K, 101 Klk, 102 Klk, 201 E, 202 E, 201 Jgd, 202 Jgd, 201 K, 202 K, 201 Klk, 202 Klk, 301 E, 302 E, 301 Jgd, 302 Jgd, 301 K, 302 K, 301 Klk, 302 Klk, 407 E, 408 E, 703 S, 712 S, 715 S, 724 S, 803 Sst, 804 Sst, 815 Sst, 819 Sst, 820 Sst, 831 Sst;

meso

100 g mesa dobimo na odrezke 601 A, 613 A, 701 S, 710 S, 713 S, 722 S, 801 Sst, 813 Sst, 817 Sst, 829 Sst;

200 g mesa dobimo na odrezke 8 E, 9 E, 10 E, 8 Jgd, 9 Jgd, 10 Jgd, 8 K, 9 K, 10 K, 108 E, 109 E, 110 E, 108 Jgd, 109 Jgd, 110 Jgd, 108 K, 109 K, 110 K, 901 M, 902 M;

mast

100 g masti dobimo na odrezke 702 S, 714 S, 905 M, 906 M;

120 g masti dobimo na odrezke 802 Sst, 814 Sst, 818 Sst, 830 Sst;

150 g masti dobimo na odrezke 5 E, 17 E, 5 Jgd, 17 Jgd, 5 K, 17 K, 5 Klk, 17 Klk, 5 Klst, 17 Klst;

testenine

250 g testenin dobimo na odrezke 11 E, 11 Jgd, 111 E, 111 Jgd, 211 E, 211 Jgd, 311 E, 311 Jgd;

800 g testenin dobimo na odrezek 903 M;

bela moka

800 g bele moke dobimo na odrezke 4 E, 4 Jgd, 4 K, 4 Klk, 104 E, 104 Jgd, 104 K, 104 Klk, 204 E, 204 Jgd, 204 K, 204 Klk, 304 E, 304 Jgd, 304 K, 304 Klk;

na odrezke po 50 g kruha, ki so označeni z »W«, dobimo belo moko v razmerju 100:75;

ovseni kosmiči

200 g ovsenih kosmičev dobimo na odrezke 602 A, 614 A;

600 g ovsenih kosmičev dobimo na odrezke 27 K, 127 K, 227 K, 327 K;

700 g ovsenih kosmičev dobimo na odrezke 705 S, 716 S;

900 g ovsenih kosmičev dobimo na odrezke 805 Sst, 826 Sst;

1000 g ovsenih kosmičev dobimo na odrezke 27 Klk, 127 Klk, 227 Klk, 327 Klk;

stročnice

500 g stročnic dobimo na odrezke 6 E, 6 Jgd, 106 E, 106 Jgd, 206 E, 206 Jgd, 306 E, 306 Jgd;

600 g stročnic dobimo na odrezke 605 A, 616 A;

800 g stročnic dobimo na odrezke 706 S, 716 S, 806 Sst, 828 Sst;

rozine

200 g rozin dobimo na odrezke 7 E, 7 Jgd, 7 K, 7 Klk, 7 Klst;

sir

150 g sira dobimo na odrezke 608 A, 708 S, 808 Sst;

kakao

125 g kakaoa dobimo na odrezke 24 Klk, 24 Klst;

krompir

1400 g krompirja dobimo na odrezke 607 A, 621 A, 707 S, 721 S, 807 Sst, 821 Sst;

na tedenske odrezke I do IV nakaznic za krompir 43 do 46, ki so označeni s »46 E«, dobimo skupno 5600 g krompirja, na tedenske odrezke I do IV, ki so označeni s »46 Klst«, dobimo skupno 2800 g krompirja;

kavini nadomestki

na z E, Jgd, K in Klk označene odrezke 3, 103, 203 in 303, ki se glasijo na 400 g kruha, dobimo lahko na mesto kruha 250 gramov kavinih nadomestkov.

Kakao in rozine dobimo pri trgoven, kjer smo jih naročili v 45. dodelitveni periodi.

VABILO

na redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice za Hodiše

ki bo v nedeljo, dne 17. oktobra 1948 ob 10.30 uri predpoldne v prostorih posojilnice v Hodišah štev. 2.

Odbor.

Z A Č E T K I 17 KOROŠKEM

Osvobodilne fronte na

Kljub vsemu slovenska narodna zavest ni mogla strpeti, da bi Slovenci trpeli in umirali za svoje mučitelje. Kljub vsemu je vedno več slovenskih fantov dezertiralo iz nemške vojske in vstopalo v partizane, kjer so se ravno dezertirji izkazali kot najboljše borci. Ti so pač najbolj vedeli, zakaj se je treba boriti. Dokaz nemške slabosti proti partizanskemu gibanju na Slovenskem Koroškem je bil ukrep, da slovenski fantje niso mogli domov na dopust, ker je bila nevarnost, da bi pobegnili v partizane, temveč jih je vojaška oblast pustila samo do Celovca. Partizanstvo pa se kljub temu ni dalo ustaviti.

Druga občutna in narejena ovira za razmah osvobodilnega gibanja je bila široko razpredena gestapovska mreža. Pod krinko nedolžnih pastirjev, drvarjev, lovcev in podobno se je skrivalo po vsej Koroški na stoltnje plačanih gestapovcev, ki so stremeli za tem, da bi uničili osvobodilno gibanje na Slovenskem Koroškem.

Že 1942 so bili po gorskih kmetijah nastavljeni gestapovski elementi, ki so

vohali po aktivistih OF in povzročili hude izgube našim prvim pionirjem in civilnemu prebivalstvu. Jeseni 1943 je bilo iz Celovca preko delovnega urada poslanih 30 gestapovcev v okolico Železne Kaple. Imeli so nalogo služiti pri kmetih in na ta način prikriti svoj poklic. Ko so partizani nekega takega gestapovca aretirali in zaslišali, je izpovedal, da vsak od njih dobi, če naznani partizana, 30 mark nagrade. Med temi gestapovci so bili celo člani ljubljanske bele garde. Zgodilo se je, da so taki predrzneži šli naravnost do partizanskih političnih delavcev, ter jih z jokom in objemanjem prepričevali, da iščejo zvezo s partizani, ker bi se radi borili proti nacizmu. Tako sta na primer tovariša Korošec in Jak avgusta 1943 naletela pri Pečniku v Slovenjki nad St. Lipšem na ljubljanskega mladiča, ki ju je premamili, da sta mu zapala in ga vzela s seboj. Oborožila sta ga celo s pištolo, s katero je še isti večer Jaka ustrelil, Korošca pa na srečo ni zadel.

V gestapovsko mrežo so bili vključeni tudi številni lovci po graščinskih gozdovih. Pretežna večina gozdov na Slovenskem Koroškem je bila v rokah nemških

Slovenski kmetje ne morejo izpolniti predpisane oddaje krompirja

Kmečka zveza za Slovensko Koroško je poslala uradu koroške deželne vlade resolucijo, kjer je zavzela stališče k manipulacijam okoli oddaje krompirja in zahtevala zaščito prizadetih kmetov pred negotovostmi izsiljevanj.

Letošnji pridelek krompirja se je v vseh predelih Slovenske Koroške, prav posebno pa v gorskih občinah Gur, v Rožu in Zg. Podjuni izkazal kot izredno slab. V velikih primerih je pridelek manjši, kakor je predpis oddaje. Položaj je sedaj takšen, da kmetje ne bodo mogli izpolniti predpisane oddaje.

Iz marsikaterih mest se čujejo glasovi, ki zastopajo stališče: Občina mora predpisati kontingent izpolniti; če eden ni v stanju oddati, mora zato oddati drugi več. Ob vladajočih razmerah bo to stališče nedvomno izrabljeno zato, da slov. kmete ne bodo silili samo k temu, da morajo izpolniti predpisani kontingent, temveč da bodo obremenjeni še z novimi predpisi oddaje. Slovenski kmetje, ki nimajo zastopnika v okrajnih oskrbovalnih odborih in v deželnem oskrbovalnem odboru, bodo spet tisti, na katerih račun bo šla celotna oddaja. Občinski oskrbovalni odbori, v katerih le redko sodelujejo slovenski kmečki zastopniki, in če sodelujejo, so vedno preglašovani, bodo vzeli obzir do svojih prijateljskih krogov in naložili breme slovenskim kmetom.

Drži, da bo v tej zimi nastalo pomanjkanje krompirja, da delavci in nameščenci ne bodo dobili potrebne količine krompirja. Prav tako je pa tudi jasno, da bi to ne bilo potrebno, če bi oblasti pri odkupu zgodnjega krompirja skrbale za red in čistoto. V avgustu je segnilo stotine vagonov krompirja in bilo odtegnjenih oskrbi samo zaradi tega, ker oskrbovalni aparat ni delal v interesu ljudske prehrane. Po

tiskovnih poročilih je zvezno ministrstvo za ljudsko prehrano samo ugotovilo, da je pri krompirju »bilo okroglo 30 odstotkov nezrelega, srednjepoznega in poznega krompirja in v velikem obsegu nesortiranega krompirja, ki je bil vtovorjen v različnih zrelostnih štajdijah, kakor tudi da je bil pripeljan krompir več kot v dovoljeni meri prsten in blaten.« Ta ugotovitev kaže nedvoumno, da so pristojni uradi popolnoma odpovedali, kajti drugače bi ne nastal takšen kaos. Veleposestniki so prišli pri tem na svoj račun. Oni niso samo izpolnili svoj kontingent na najbolj umazan način, temveč se tudi obogatili na najbolj umazan način. Če skušajo sedaj ta škandal kriti z večjo obremenitvijo malih producentov in s tem izenačiti veliki primanjkljaj, potem je to pri tako slabi letini, kakor je letošnja, krivica brez primera.

Kmečka zveza za Slovensko Koroško zaradi tega poziva v imenu vseh prizadetih kmetov, prav posebno v imenu slovenskih kmetov, urad koroške deželne vlade, oddelek 22, da odredi:

1. da občinski oskrbovalni odbori še enkrat izvršijo preglede za predpis oddaje krompirja in da skrbijo zato, da kmetije, ki imajo sedaj visoko odmerjen predpis, najprvo krijejo svojo potrebo krompirja in če jim potem še kaj ostane, da šele tisto oddajo.

2. da se veleposestniki pritegnejo najstrožje k oddaji, da se s tem krijejo potrebe krompirja delavcev in nameščencev.

Urad koroške deželne vlade se poziva, da sedanjo ceno krompirja primerno zviša in sicer samo onim, ki doslej še niso bili v stanju oddati krompirja. To zvišanje nikakor ne sme iti na račun delavstva, temveč na račun izkoriščevalnih profitov vmesnega trga, nakupovalcev in velikih razdelilcev.

V TITOVJI JUGOSLAVIJI

si kmetje skupno z delavci odmerjajo davek

Te dni so pričeli ljudski odbori v FLRJ odmerjati kmečkim gospodarstvom davek za tekoče leto. Dohodninski davek ne bodo odmerjali samo finančni poverjeniški okraji, temveč bodo to delo vršili krajevni ljudski odbori. V krajevnih ljudskih odborih so postavljene samostojne davčne komisije, ki so poklicane, da s sodelovanjem vseh množičnih organizacij in vseh poštenih državljanov izdelajo predloge za odmero davkov kmečkim gospodarstvom.

Dohodninski davek bodo odmerjali na podlagi tržnih presežkov, koliko je kmet prodal pridelkov in koliko je moral dokupiti za svoje gospodarstvo. Pri tem se bo pokazalo, da je imel marsikateri kmet govtovi dohodek iz prodaje sadja, vina ali medu. Na drugi strani pa bo moral dokupiti za žito, moki ali kruhu. Zato kljub go-

tovim dohodkom iz sadjarstva ali čebelarstva ne bo imel tržnega presežka, ker je moral z izkupičkom dokupiti druge gospodarske potrebščine. Taki dohodki so torej navidezni in se ne bodo šteli v tržne presežke. Višino dohodkov kmečkih gospodarstev bodo ocenjevali po državnih vezanih cenah, za pridelke pa, ki nimajo vezanih cen, bodo veljale odkupne cene državnih podjetij. S tem bodo ugotovili kosmati dohodek, od katerega bodo odšteli vse stroške (umetna gnojila, škropivo itd.) ter tako dobili dohodek za davčno osnovo.

Ta način odmere bo dal zaščito malemu in srednjemu kmetu in bo pravično obdavčilo vse druge kmete. Poleg tega bo izvršila obdavčenje ljudska oblast, ki štiti vsakogar, kdor dela in ki izloča vsakršno birokratično odmerjanje in ravnanje.

Sovjetska zveza V BORBI IN DELU

Junaki

Večna bo slava junakov Sovjetske zveze. Postavili so zgled, kako se je treba boriti proti sovražnikom. Njihova drznost in iznajdljivost, njihova močnatost in junaštvo slavita zmago nad nemško motorizacijo.

Spomnite se samo na tisti dvoboj med nemškim tankom »Tigrom« in sovjetskimi gardistom, o katerem pripoveduje Mitin. — Tank je zavozil proti sovjetskemu vojaku. Borec je ustrelil s puško, a ga ni ustavil. Tank je šel naprej čez okop. Sovjetski vojak je ustrelil za njim, a spet brez uspeha. Tank se je obrnil. Vojak je ustrelil nanj tretjič in to pot je zadel ranljivo mesto v spodnjem delu tanka. Tiger je bil smrtno zadet in se je vnel.

Sovjetski listi so pisali še o nekem drugem znamenitem vojnem dogodku. Tank nekega poročnika se je srečal na bojišču z nemškim »Tigrom«. Sovražna granata ga je zadela v stolp, ki se poslej ni mogel več premikati. Nemec je vrgel v sovjetski tank še eno granato. Tank se je vnel. Nemški »Tiger« je bil skoraj zraven njega. Drzni in pogumni poročnik Stalarov, bivši mornar, je sklenil, da se bo vrgel z gorečim tankom na sovražnika. In res! — Tam pa, kjer sta se spopadla, je ostal samo kup razbitega železa. Sovjetski poročnik Stalarov in dva narednika so padli na bojišču. Toda nemški tank in posadka sta bila uničena. Taka junaštva so v prvih mesecih vojne, ko je bil Hitler še krepak, vplivala vero v zmago.

Odlična dejanja so izvajali v zračnih bitkah stalinski sokoli — letalci. Sovjetski tisk je poročal o podvigu komsomolca podporočnika Vitalina, ki se je zaletel »Heinliku« v rep in mu ga odbil. Nemško letalo je treščilo na tla. Seveda se je začelo tudi Vitalinovo letalo v zraku drobiti. A Vitalinu se je posrečilo pristati.

Borba Rdeče armade proti hitlerjevskim vojskam ni bila samo spopad mesa, krvi in kovine, temveč tudi spopad dveh volj. Volja enega, ki brani domovino in zatirane narode, ter volja drugega, ki se podi za krvavo nadvlado sveta. Nemec je bil trden in nadut vojak. Toda sovjetski je bil močnejši in požrtvovalnejši.

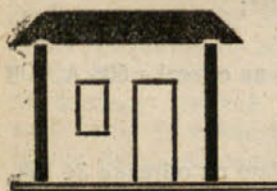
Spomnimo se samo podporočnika Vladimirja Pajevskega, ki se je spopadel z nemškim »Pantrom«. Podporočnikov tank je bil zadet, zavoljo česar se je vnel rezervni bencin. Pajevski je naglo okrenil in zavozil s svojim tankom v jarek. Tam se je z lastnim telesom vrgel na ogenj in ga pogasil. Nato se je znova spustil v bor-

bo z nemškim orjakom. Z natančnim in hladnokrvnim streljanjem mu je navkljub svojim opeklinam zadel stolp. Tako je bila uničena nevarna nemška zverina.

Spomnimo se Marije Vasiljeve in njene tanka »Bojna tovarišica«. Težko je to ženo prizadela vojna. Izgubila je oba svoja sinova. In ko je dobila vest, da je padel še njen mož, ki je bil komisar neke enote, so ji oči ostale suhe od prevelike bolesti. Marija Vasiljeva je izgubila vse, kar more izgubiti žena v njenih letih. Polotilo se je je hrepenenje po maščevanju. Ni bila več mlada, bližala se je svojim štiridesetletjem. Bili so dnevi, ko je z ljubeznijo opremljala svoj dom, sedaj pa je sklenila prodati vse svoje pohištvo in obleko ter si z izkupičkom in svojimi prihranki kupiti tank za 50.000 rubljev. Svoj sklep je izvršila in zbrala potrebno vsoto. Nato je poslala Stalinu pismo, v katerem je sporočila, da je njen mož pustil življenje v domovinski vojni in da sta padla tudi njena sinova. Sporočila je, da je dala vse svoje prihranke za nabavo tanka, da je izučena šoferka, da se dobro razume na strojnico in da je vorošilovska ostrostrelka. Sporočila je Stalinu, da se želi maščevati nad Nemci in stopiti v Rdečo armado. Od Stalina je dobila odgovor, da se bo njena volja izpolnila. Nato je šla v vojsko, kjer je položila izpit za mehaničarja in tankista. Po izpitu je dobila tank z imenom »Bojna tovarišica«. Moštvo tanka so bili sami mladi ljudje, za katere je skrbela Marija Vasiljeva kot mati. Potem je prišel dan boja. Vešče je manevrirala s svojim tankom, prebijala je sovražnikove vrste in doživljala nove boje, napadala sovražnika iz zased in kinalu postala izkušena tankistka, ki se je v bojih pomladila. Nekoč je sovražnik pokvaril njen tank, da je morala s svojim moštvom prebiti v njem tri dni in tri noči. V tem času je pokazala svoj mir in svojo vztrajnost. Prišla je v vojno bolnico, bila je ranjena. Topel smehljaj je ležal na njenem obrazu in pripovedovala je o svojem življenju in o svojih bojih ter o brezmejnem sovraštvu do Nemcev. Njeno maščevanje je bilo izpolnjeno.

Ali pa se spomnimo Manšud Mametove, ki je prispela iz sovjetskega Kazahstana kot prostovoljka na fronto! Najprej je bila zaposlena v štabu neke enote. Tu se je odlično naučila streljati s strojnico »Maksim«. Kmalu nato so jo dodelili v četo za mitraljezo. Postala je narednica in je odlično ravnila s strojnico.

(Dalje.)

KOČARJI

IVAN POTRČ

»Kako že pravi tista zidarska?« je vprašal Draša. »Poleti mu ni nobena pečenka premastna, pozimi nobena lesnika pretrda.«

Zakrohotal se je, a mu ni nihče odgovoril na njegov smeh.

»Naš Zep se je vrnil. Pravi, da povsod ustavlja delo« je povedala kočarska.

»Bili so časi, ko je zidarjem cvetelo. Po jesenih so jim peli klopotci: Zdaj zidar vkup de-nar, zdaj, vkup de-nar, zdaj zidar...« Anža je izgovarjal hitreje, kakor da bi hotel oponašati klopotec.

»Danes ga koplječi, ha?«

Čez Rajhovo kmetijo je ležala trdna tema, po kočah so ugašali luči, ko se je vračala Treza proti bajti. Sveža noč jo je treznila.

Nekje zgornj po klancu je slišala Drašev glas. Pel je:

»Moje dekle je še mlado, naj bo, moje dekle je še mlado, naj bo, staro komaj šestnajst let.

Še štir leta jo bom čakal, naj bo, še štir leta jo bom čakal, naj bo, da bo stara dvajset let, dvajset let.«

Pel je debelo in skozi nos. Zadnje besede je zategoval, na koncu je zavriskal.

Nekje na drugem bregu so se začela smejeti dekleta. Preko sepa je vlekla večerna sapa, da je Štefek ujel vsako njihovo besedo.

»Draša, tisti, ki čaka, ostari!« To je zaklicala Tilka.

Dekleta so se zasmejale, Irglova je zavriskala.

V KOČI

Z nočjo so se otroci zapahnil v bajto, bili so trudni in lačni, iz vseh kotov je lezla tema, oni pa so se stisnili okoli peči. Čakali so na mater in na večerjo. Janežka ni bilo na spregled, ves popoldan ne. Zaman so ga klicali ter ga iskali po gošči pod kočo.

Pogovarjali so se o očetu. Vsi so si želeli njegovega povratka.

»Mogoče se bodo oče nočjo vrnili.« Lizika je bila lačna, zato je vprašala:

»Bog ve, če bodo prinesli klobase kakor lani in predlanskim, kakor vedno?«

»Ata bodo prinesli kolač«, je povedal Tonek, leto mlajši.

»Bog ve, če se že ne peljejo?« je vprašal Franček.

To je lahko vprašal samo on, Franček. Bil je v mestu ter je videl vlak.

»Če se le ne bi zgodila kakšna nesreča«, je rekla Lizika, kakor se je zanj spodobilo, saj je bila ženska.

Potem so še govorili in to docela resne zadeve. Zidarsko življenje jim ni bilo tuje, bilo je kos njihovega življenja. Govorili so:

»Denar se težko prisluzi.«

»Zidarsko delo je nevarno.«

»Ja, nevarno!«

Franček je hodil v tretji razred, lahko je razložil besedo nevarnost. »Tam«, je začel, pokazal z roko proti mestu in mislil še dalje, »tam daleč od nas, zidajo samo velike hiše — palače jim pravijo, in vse so večje od našega jagnjeta. Mati že vidi, zakaj se bojijo. Če bi oče padli s tiste jagnetove višine, potem bi se ubili ali pa bi hodili na pol živi, potegnjeni v dve gubi, kakor hodi Postrakov, ki je malo neumen in se še mene boji.«

»Tebe se boji, aha?« Lizika si ni mogla kaj, da se ni nasmehnila.

»Molči!« jo je zavrnil brat. »Zakaj pa misliš, zakaj zidarji zaslužijo? Počakaj, tudi jaz bom velik ter bom zidar.«

»Tudi Janžek bo šel k zidarjem.«

Zdaj so nekaj časa molčali, dokler ni Tunika vprašala:

»Ti, Franček, zakaj pa pri nas ne zidajo tako velikih hiš?«

»Neumna si, Tunika«, je zavrnil brat še njo. »Zidajo Rajhovi, zidajo po mestih, sploh lahko zidajo samo oni, ki imajo denar, dosti denarja. Mi pa smo kočarji, siromašni smo, zidarjevi, mi zidamo samo drugim, brez nas ne bi bilo ne hiš ne palač.«

Znova so umolknil, čeprav se jim nekaj ni zdelo v redu. Vendar so le zvedeli toliko, da so lahko zdaj vsak zase premišljevali in molčali. Potem se je naslonila Lizika na zibel, z rokami na obrazu in zaspano zapela:

»Sveti angel, varuh moj...«

Premagala jih je utrujenost: polegli so drug preko drugega in pozaspali...

Potem se je vrnila Treza, za njo je prišel Štefek. V izbi je bila tema. Štefek je zadel ob nekoga na klopi in ga odrinil; tudi on je bil truden.

Treza je šla v kuhinjo, prižgala z vžigalnikom hojkovo tresko in vtaknila v razpoklino opeke na kaminu, medel plamenček je pregnal temo po zakajenem prostoru. Umila je skledo in zmečkala v njo solato s krompirjem, od jutra jo je že čakal v peči. Zabelila ga je s kiso in z rdečo soljo.

(Dalje.)

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Frane Petek, Velikovec. Glavni urednik: Dr. France Zwitter, odgovorni urednik: France Ogris, oba Celovce, Salntstraße 6, uprava: Celovce, Volkermarkter Straße 21. Dopolni as naj pošljajo na naslov: Celovce (Klagenfurt), Postamt 1., Postschloßbach 272. Tiska: »Kärntner Volksverlag G. m. b. H.«, Klagenfurt, 10.-Oktober-Straße 7.